

۱- دکتر شبنم بهرامی، دکتری زیست‌شناسی سلولی و مولکولی،

استاد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرقدس

۲- آتنا یخچی لنگرودی، دانشجوی کارشناسی زیست‌شناسی سلولی و مولکولی

۳- فاطمه هیبتي، دانشجوی کارشناسی زیست‌شناسی سلولی و مولکولی

اخلاق در اهدای جنین و رحم اجاره‌ای

۲- تأثیرات روانی: خطرات روانی برای مادر جایگزین و والدین. مادر جایگزین ممکن است با احساسات پیچیده‌ای روبرو شود، از جمله احساس وابستگی به جنین و چالش‌های عاطفی پس از زایمان. مطالعات نشان می‌دهد که این احساسات می‌توانند بر روابط او با والدین بیولوژیکی و همچنین، بر سلامت روان او تأثیر بگذارند. همچنین، والدین بیولوژیکی نیز ممکن است با چالش‌های عاطفی و روانی ناشی از این فرآیند مواجه شوند.

۳- استثمار: نگرانی‌هایی درباره استثمار زنان در کشورهای با شرایط اقتصادی ضعیف. در برخی موارد، زنان ممکن است به دلیل نیاز مالی به این کار روی آورند، که می‌تواند به نوعی استثمار منجر شود. بررسی شرایط اقتصادی و اجتماعی این زنان و تامین حقوق آن‌ها از جمله وظایف اخلاقی جامعه است. همچنین، باید به این نکته توجه شود که آیا این فرآیندها به ترویج نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی منجر می‌شوند یا خیر.

اهدای جنین

انتقال جنین به معنای انتقال جنین‌های اضافی از یک زوج به زوج دیگر است که نمی‌توانند به طور طبیعی بچه‌دار شوند. این فرآیند به زوج‌هایی که با مشکلات باروری مواجه هستند کمک می‌کند تا بتوانند فرزند داشته باشند. اهدای جنین می‌تواند به کاهش تعداد جنین‌های اضافی در کلینیک‌های باروری منجر شود و به زوج‌ها فرصتی برای تشکیل خانواده بدهد. با این حال، این فرآیند نیز اهدای با چالش‌های اخلاقی و حقوقی خاصی همراه است که باید مورد توجه قرار گیرد.

جنبه‌های اخلاقی حاکم در اهدای گامت و جنین

۱- اجازه و رضایت: نیاز به رضایت آگاهانه از طرف اهداکنندگان. این رضایت باید در شرایطی کسب شود که

رحم اجاره‌ای و اهدای جنین دو موضوع بسیار مهم و پیچیده در حوزه باروری و اخلاق زیستی هستند که به دلیل تأثیرات عمیق اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی، نیاز به بررسی دقیق و همه‌جانبه دارند. سازمان بهداشت جهانی با هدف حفظ سلامت و رفاه افراد، به بررسی ابعاد مختلف این موضوعات پرداخته و سعی در ایجاد استانداردهایی برای مدیریت آن‌ها دارد. بررسی این موضوعات نه تنها به درک بهتر از چالش‌های اخلاقی و اجتماعی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به توسعه سیاست‌ها و قوانین مناسب در این حوزه منجر شود.

رحم اجاره‌ای به فرآیندی اشاره دارد که در آن یک زن، به عنوان مادر جایگزین، جنین را در رحم خود حمل می‌کند و پس از زایمان، آن را به والدین بیولوژیکی تحویل می‌دهد. این فرآیند می‌تواند به دلایل پزشکی، مانند ناتوانی در بارداری به دلیل مشکلات جسمی یا بیماری‌های خاص یا به دلایل اجتماعی، مانند زوج‌هایی که به دلیل مسائل خانوادگی یا شغلی قادر به بارداری نیستند، انجام شود. در این راستا، بررسی ابعاد حقوقی و اخلاقی این قراردادها از اهمیت بالایی برخوردار است. به علاوه، در بسیاری از کشورها، قوانین و مقررات خاصی در خصوص رحم اجاره‌ای وجود دارد که باید به آن‌ها توجه شود.

جنبه‌های اخلاقی حاکم در رحم اجاره‌ای

۱- حقایق حقوقی و اخلاقی: نیاز به شفافیت در قراردادها و حقوق مادر جایگزین. این حوزه شامل تعیین مسئولیت‌ها، حقوق و مزایای مالی است که باید به وضوح در قرارداد نوشته شود تا از سوء تفاهم‌ها جلوگیری شود. همچنین، باید به این نکته توجه شود که حقوق قانونی مادر جایگزین در تمامی مراحل فرآیند حفظ می‌شود یا خیر. در برخی کشورها، عدم وجود قوانین جامع در این زمینه می‌تواند به سوء استفاده و نقض حقوق مادران جایگزین منجر شود.

هم از نظر اجتماعی، وابستگی‌های متفاوتی دارند. این موضوع می‌تواند بر روابط عاطفی و اجتماعی آن‌ها تأثیر بگذارد و نیاز به حمایت‌های عاطفی و مشاوره‌ای را افزایش دهد. به علاوه، در برخی موارد، فرزندان ممکن است در جستجوی والدین بیولوژیکی خود با چالش‌هایی مواجه شوند که می‌تواند به احساسات سردرگمی و هویت‌زدایی منجر شود.

۳- استثمار و عدالت اجتماعی: باید

به این نکته توجه شود که آیا این فرآیندها به استثمار زنان منجر می‌شود یا خیر. بررسی عدالت اجتماعی در این زمینه ضروری است تا اطمینان حاصل شود که هیچ گروهی به نفع دیگری آسیب نمی‌بیند. همچنین، باید به این نکته توجه شود آیا این فرآیندها به ترویج نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی منجر می‌شوند یا خیر.

نتیجه‌گیری

ارتباط داشتن موضوع رحم اجاره‌ای و اهدای جنین نیازمند توجه دقیق به جنبه‌های اخلاقی و اجتماعی است. سازمان بهداشت جهانی و سایر نهادهای مرتبط باید به توسعه راهنمایی‌های پردازند که به حفظ حقوق همه طرف‌ها کمک کند و از استثمار جلوگیری کند. این تلاش‌ها می‌تواند به ایجاد یک چارچوب قانونی و اخلاقی مناسب برای مدیریت این فرآیندها منجر شود و به سلامت جامعه کمک کند. همچنین، لازم است که جامعه به طور کلی نسبت به این موضوعات آگاهی بیشتری پیدا کند و به حمایت از حقوق زنان و خانواده‌ها پردازد. در نهایت، ایجاد گفت‌وگوهای عمومی و علمی در این زمینه می‌تواند به بهبود درک جامعه از این مسائل پیچیده و چندوجهی کمک کند.

منابع:

- Ber, R. (2000). Ethical issues in gestational surrogacy. *Theoretical medicine and bioethics*, 21, 153-169.
- Nakash, A., & Herdman, J. (2007). Surrogacy. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 27(3), 246-251.
- Jacobson, H. (2016). *Labor of love: Gestational surrogacy and the work of making babies*. Rutgers University Press.
- Patel, N. H., Jadeja, Y. D., Bhadarka, H. K., Patel, M. N., Patel, N. H., & Sodagar, N. R. (2018). Insight into different aspects of surrogacy practices. *Journal of human reproductive sciences*, 11(3), 212-218.

اهداکنندگان به طور کامل از عواقب و شرایط اهدای جنین آگاه باشند. همچنین، باید به این نکته توجه شود که آیا اهداکنندگان تحت فشار قرار دارند یا خیر. در بسیاری از موارد، عدم وجود شفافیت در فرآیند اهدای جنین می‌تواند به سوء استفاده از اهداکنندگان منجر شود.

۲- هویت و ارتباط: نگرانی درباره هویت فرزندان و ارتباط با والدین بیولوژیکی. فرزندان حاصل از این فرآیند ممکن است در جستجوی هویت خود با چالش‌هایی روبرو شوند و این موضوع می‌تواند تأثیرات عاطفی عمیقی بر آن‌ها داشته باشد. به ویژه در جوامع که هویت خانوادگی و ارتباطات عاطفی از اهمیت بالایی برخوردار است، این موضوع می‌تواند چالش برانگیز باشد.

۳- تبعیض: احتمال تبعیض در دسترسی به تکنیک‌های باروری. این مسئله می‌تواند به نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی منجر شود و دسترسی به این خدمات را برای برخی گروه‌ها دشوار کند. بررسی این تبعیض‌ها و تلاش برای فراهم کردن دسترسی برابر به این خدمات از جمله وظایف اخلاقی جامعه است.

ارتباط رحم اجاره‌ای و اهدای جنین می‌تواند چالش‌های اخلاقی و اجتماعی جدیدی را به وجود آورد. در اینجا چند نکته کلیدی مطرح می‌شود:

۱- حقوق مادر جایگزین: در مواردی که جنین اهدایی در رحم جایگزین قرار می‌گیرد، حقوق مادر جایگزین باید به دقت بررسی شود. باید اطمینان حاصل شود که او از تمامی حقوق خود آگاه است و تحت فشار قرار نمی‌گیرد. همچنین، باید به این نکته توجه شود که آیا حقوق او در طول فرآیند حفظ می‌شود یا خیر. در این راستا، تدوین قوانین و مقررات مشخص برای حمایت از حقوق مادران جایگزین ضروری است.

۲- مسائل هویتی: فرزندان حاصل از این فرآیند ممکن است با مسائل هویتی مواجه شوند، زیرا آن‌ها هم از نظر بیولوژیکی و